

Literair productie- huis wil keurmerk bieden

Jack van der Leden

Bij aanvang van het interview is Frank Tazelaar buiten adem. De directeur van literair productiehuis Wintertuin in Nijmegen vertelt dat het momenteel erg hectisch is. 'We zijn bezig met een groot project voor Oerol.' Het zoveelste project, een blik op de website toont een overvol programma. Wintertuin trekt alles uit de kast om de literaire cultuur te bestendigen via genreverbindende producties, voorstellingen en evenementen op het snijvlak van literatuur en andere kunsten voor podia, musea en festivals, in Nederland, België en Duitsland. Daarnaast organiseert het productiehuis jaarlijks twee literaire festivals die tot de grootste van het land behoren: Wintertuinfestival (Nijmegen) en De Geest Moet Waaien (Arnhem).

'Bij al onze activiteiten denken we sterk vanuit de literaire keten, van scouting en begeleiding van talent tot en met onderwijs en beroepspraktijk', aldus Tazelaar. 'We hebben zelfs een eigen hbo-opleiding, Creative Writing, aan de ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten in Arnhem. Dat is uniek in Nederland.' Hier gaat een indrukwekkend traject van talentontwikkeling aan vooraf.

Een van de activiteiten is een dag vol schrijfworkshops voor jonge getalenteerden, door bekende taaldeskundigen. Het evenement, Bootcamp voor schrijftalent, is laagdrempelig, de jongste editie in mei jongstleden was snel volgeboekt. Wintertuin kent ook een teksttheaterwerkplaats. Verder zijn er workshops voor de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. In sessies van twee uur gaan groepen van vijftien à twintig leerlingen samen met een jonge schrijver, dichter, journalist of kunstenaar aan de slag met uiteenlopende teksten. Onder invloed van de sociale media en internet zijn er tal van nieuwe verschijningsvormen voor tekst ontstaan, die om andere literaire competenties vragen. Niet voor niets heet dit programma 'Het nieuwe schrijven'.

De kers op de taart vormt de literaire werkplaats Literatuurjongend. Maandelijks bespreken talentvolle schrijvers en dichters tussen de 18 en 35 jaar in een informele setting elkaars werk. Feedback krijgen zij van elkaar en de redactieleden van Wintertuin. 'Iedereen kan zich ervoor opgeven, maar we proberen bij de groepssamenstelling beginners en gevorderden bijeen te brengen', aldus Willem Claassen (32). Hij kwam zes jaar geleden via zijn werkzaamheden als redacteur van het literaire tijdschrift *Op Ruwe Planken* in Nijmegen in aanraking met Wintertuin, kreeg er zelf als aspirant-schrijver begeleiding en stond aan de wieg van de werkplaats. Inmiddels debuteerde hij bij De Bezige Bij. Claassen: 'Talenten die er bij de Literatuurjongend met kop en schouders bovenuit steken krijgen extra aandacht. Zij worden uitgenodigd om voordrachten te geven, krijgen schrijfpoddrachten en een-op-eenbegeleiding. We bespreken met hen niet alleen de teksten die zij schrijven, maar ook de boeken die ze hebben gelezen of literatuur waarmee hun werk verwant is. Soms zetten we ze op een

Jack van der Ledenis redacteur van *Boekman*

nieuw spoor waardoor ze hun schrijftalent verder kunnen ontwikkelen. En hopelijk zetten ze zich op een goed moment, net als ik, in voor andere getalenteerden.'

Wintertuin beoogt met deze intensieve talentontwikkeling te functioneren als een literair agentschap, dat jonge schrijvers begeleidt. 'Zowel artistiek als zakelijk', legt Tazelaar uit. 'Het gaat ons bij talentontwikkeling om het voorbereiden van deelnemers op een gemengde beroepspraktijk, want talent alleen is niet genoeg. De tijd dat schrijvers konden leven van hun publicaties is zo goed als voorbij. In onze branche moet je een brede waaier van vaardigheden kunnen inzetten, ook performatieve en didactische.' Eén van de doelstellingen van het talentontwikkelingsprogramma van Wintertuin is het in contact brengen van getalenteerden met vakgenoten. 'Talent is evident, maar je moet ook erover leren praten en je op de hoogte stellen van wat er in de literaire wereld gaande is'. Op de hbo-opleiding en de werkplaats krijgen zowel de vaktechnische als de ondernemende aspecten van het schrijversvak aandacht. 'Wij richten ons op de zelfredzaamheid van jong literair talent. Zorg ervoor dat je een kans maakt om het te redden, want dan heb je het mooiste vak dat er is.'

Momenteel krijgen zes supertalenten aandacht op maat. Een van hen is Elske van Lonkhuyzen (29). 'In mijn eerste seizoen bij Literatuurjongendurfde ik pas tegen het eind van het jaar mijn verhaal voor te dragen, want ik vond het doodeng.' Inmiddels steekt ze veel op van de intensieve begeleiding. 'Ik voel me zo bevoorrecht. Een keer per maand spreek ik met mijn twee schrijfcoaches af in een kroeg. Dat is niet alleen gezellig, maar ook leerzaam. Dankzij hen slaag ik erin een opzet voor een verhaal van begin tot eind uit te werken, terwijl ik voorheen nog wel eens halverwege vastliep, de moed verloor en kopij in de la schoof.'

Tazelaar: 'We onderhouden veelvuldig contact met uitgevers. Zij hechten waarde aan de begeleiding vanuit Wintertuin nu ze zelf steeds minder toekomen aan het scouten en begeleiden van jonge schrijvers.' Van Lonkhuyzen voert inmiddels met enkele toonaangevende uitgevers verkennende gesprekken. 'Het zou mooi zijn als uitgevers onze inspanningen als keurmerk erkennen en denken: "Dat is er een van Wintertuin!"'

www.wintertuin.nl